Verenin Allah namına verip vermediğini nasıl anlarız?

“Hemşehri” rumuzlu okuyucumuz: “Birinci sözde geçen: ‘Allah namına vermeliyiz. Allah namına almalıyız. Öyle ise, Allah namına vermeyen gafil insanlardan almamalıyız…’ cümlesini nasıl anlamalıyız? Bir kişinin Allah namına verip vermediğini nasıl anlarız?”

HER ŞEY ALLAH’IN ADINI ANIYOR

Bizim Sahibimiz, Sânî’imiz, Rabb’imiz, Hâlık’ımız, Râzık’ımız Allah’tır. Gökte ve yerde ne varsa Allah’ın adını anar, Allah’ın adı ile başlar, Allah’ın adı ile işler. Allah’ın adı ile hareket eder. İnsanoğlununkiler dışında hiçbir varlığın davranışlarında, hareketlerinde, işleyişinde hata, kusur ve itaatsizlik görülmez, hiçbir şey vazifesini terk etmez. Her şey saat gibi yorulmadan, bıkmadan, hata yapmadan kendisine yaratılışta verilen fıtrî vazifesine koşar.

İşte bu koşu Allah’ın adıyla başlar, Allah’ın adıyla devam eder, Allah’ın adıyla sona erer.

Bunu bize Kur’ân bildiriyor. İşte bir âyet:

*“Yedi gökle yer ve onların içinde bulunan herkes Allah’ı tesbih eder. Hiçbir şey yoktur ki, Allah’a hamd edip O’nu tesbih etmesin. Lâkin siz onların tesbihini anlamazsınız. Şüphesiz O Halîm’dir, Ğafûr’dur.”1

HER ŞEY BİSMİLLAH DİYOR

“Bismillah” kelimesi Allah’ın adını zikirdir.

Her şeyin Allah’ın adını zikrettiği gerçeğiyle, bizim her işin başında neden “Bismillah” dememiz gerektiğini Birinci Söz’de izah eden Bedîüzzaman Said Nursî, varlıkların Allah’ın adını nasıl andıklarını geniş örneklerle nazara vererek, tesbihi ifade eden âyetleri tefsir ediyor. Her şeyin Cenâb-ı Hakk’ın namına hareket ettiğini, zerrecikler gibi tohumların ve çekirdeklerin başlarında koca ağaçları bunun için

taşıdığını, dağ gibi yükleri bu güç ve kudretle kaldırdığını beyan eden Bedîüzzaman, bu hakikati örneklerle şöyle açıklıyor:

“Her şey Cenâb-ı Hakk’ın nâmına hareket eder ki, zerrecikler gibi tohumlar, çekirdekler, başlarında koca ağaçları taşıyor, dağ gibi yükleri kaldırıyorlar. Demek her bir ağaç “Bismillâh” der; hazîne-i rahmet meyvelerinden ellerini dolduruyor, bizlere tablacılık ediyor.

Her bir bostan, “Bismillâh” der, matbaha-i kudretten bir kazan olur ki, çeşit çeşit pek çok muhtelif leziz taamlar, içinde beraber pişiriliyor.

Her bir inek, deve, koyun, keçi gibi mübârek hayvanlar “Bismillâh” der, rahmet feyzinden bir süt çeşmesi olur. Bizlere Rezzâk nâmına en lâtîf, en nazîf, âb-ı hayat gibi bir gıdâyı takdim ediyorlar.

Her bir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları “Bismillâh” der, sert olan taş ve toprağı deler, geçer. “Allah nâmına, Rahmân nâmına” der; her şey ona musahhar olur.

Bediüzzaman, her bir bitki, ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarlarının “Bismillah” dediklerini, yani Allah nâmına, Rahman namına dediklerini, sert olan taş ve toprağı delip geçtiklerini kaydediyor.

“Madem” diyor Bedîüzzaman, “her şey manen Bismillah der, Allah namına, Allah’ın nimetlerini getirip bizlere veriyorlar. Biz dahi “Bismillah” demeliyiz. Allah namına vermeliyiz. Allah namına almalıyız. Öyle ise, Allah namına vermeyen gafil insanlardan almamalıyız.”2

Allah namına almak ve vermek, Allah için alıp vermektir. Bunu, alırken ve verirken Allah’ın adını anarak ifade ederiz. Yani “Bismillahirrahmanirrahîm” deriz. Bunu içimizden söyleriz.

RAHMET-İ İLÂHİYENİN ELİNİ GÖRMEK

Alırken, bize verenin Allah namına verdiğini kabul ederiz. Bilmiyorsak —ki başkasının iç dünyasını bilmekle yükümlü değiliz— Mü’minler hususunda hüsn-ü zan ederiz. İnanç ve itikat yapısını bilmediğimiz birisinden almaya mecbur olduğumuzda da, biz alırken “Bismillah” deriz.

Resulullah Efendimiz’e (asm): “Ya Resulallah! Bize et getiriyorlar; keserken besmele çekip çekmediklerini bilmiyoruz. Bunu yiyelim mi? Yemeyelim mi?” diye sorulmuş; Allah Resulü (asm): “Allah’ın adını anın ve yiyin!” buyurmuştur.3

Nitekim Bediüzzaman Hazretleri bu hadisi tefsir sadedinde diyor ki: “Eğer o Bismillah demiyor, fakat sen de almaya muhtaç isen; sen Bismillah de, onun başı üstünde Rahmet-i İlâhiyenin elini gör, şükür ile öp, ondan al.”4

Dipnotlar:

1- İsrâ Sûresi: 44.
2- Sözler, s. 12, 13.
3- Buhârî, Tevhîd, 13.
4- Lem’alar, s. 124.